

СЪЮЗ НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЦЕНТРАЛЕН СЪВЕТ

1000 София, ул. "Пиротска" № 7

тел./факс: 0359-2987-83-90

e-mail: sub@sub.bg

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Изх. № 57/14.07.2016г.

Вх. №

224 КД № 7/16г.

Дата

14.07.16г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

НА СЪЮЗА НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО №7 ОТ 2016 Г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение от 28 юни 2016 г. Съюзът на юристите в България е конституиран като заинтересована страна по конституционно дело №7 от 2016 година, образувано по искане на Върховния административен съд, петчленен състав на I колегия за установяване на противоконституционност на чл. 37 от Закона за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Съюзът на юристите в България изразява следното становище:

Искането на петчленен състав на I колегия на Върховния административен съд до Конституционния съд за установяване на противоконституционност на чл. 37 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните с разпоредбата на чл. 30 ал. 3 от Конституцията на Република България относно липсата на средство за обжалване, което би дало възможност да се оспори законосъобразността на настаняването в дом за временно настаняване на малолетни и непълнолетни, следва да бъде подкрепено. Същото е основателно и мотивирано, по следните съображения:

1. Нормите на Международното право, които България е ратифицирала (чл. 9, т. 1 от МПГП и чл. 5, пар. 1 от КЗПЧОС) предвиждат правото на свобода и сигурност на всеки гражданин, изключвайки посочени случаи, осъществени в съответствие със закон.

С чл. 37 от ЗБППМН е предвидена възможност чрез принудителното настаняване на малолетни и непълнолетни лица, без правото на напускане на тези институции по собствена воля, **същите да са в положение на лица, лишени от свобода.**

Практика на ЕСПЧ по подобни случаи: По делото Енгел и др. срещу Нидерландия съдът припомня, че за да се определи дали едно лице е лишено от свобода, трябва да се разгледа конкретната ситуация и да се вземат предвид набор от критерии като видът, продължителността, ефектите и способите за изпълнение на разглежданата мярка.

По делото Гузарди е посочено, че разликата между понятието „лишаване от свобода“ и „ограничение на свободата“ се състои само в степента, или в интензитета, а не по естество или по същество. „Лишаването от свобода“ по смисъла на чл. 5 от Конвенцията може да произтича от начините на изпълнение на оспорваната мярка; следва да се има предвид начинът на осъществяване на мерките по настаняване, в това число и условията за престой на лицата във възпитателното училище (Гузарди; Девер срещу Белгия). Съдът отбелязва, че лицата са поставени под постоянен контрол, като им се забранява да излизат без предварително разрешение на администрацията, с което е нарушено правото им на лична свобода и сигурност.

В международните норми се поставя въпросът – дали задържането е било законно. Конвенцията препраща към националното законодателство и установява задължение за спазване на процесуалните норми и нормите по същество, но изисква наличие на съответствие между всяко лишаване от свобода и целите на чл. 5: **да се защити личността от произволни действия.** (Бумар срещу Белгия). В този смисъл Конвенцията изисква „качество“ на закона - за наличие на законосъобразност при дадено лишаване от свобода, националният закон следва да е достатъчно достъпен и точен, за да се избегне всяка опасност от произвол.

2. Нарушение на чл. 5, пар. 4 от Конвенцията – предвижда при намесата на един орган, следваната процедура да бъде свързана със съдопроизводството и да дава на въпросния индивид гаранции. В този смисъл ако процедурата, следвана от компетентния орган, наредил задържането, не дава подобни гаранции, **държавата следва да даде възможност за ефективно обжалване на друг компетентен орган, който предоставя всички гаранции за съдопроизводство** (Де Вилд, Омс и Верзир срещу Белгия). В атакувания текст ЗБППМН има нарушение на чл. 5, пар. 4 от Конвенцията, т.к. липсва право на контрол върху законосъобразността на оспорваните настанявания.

3. В чл. 37 от ЗБППМН е предвидено, че престоят в домовете се осъществява с разрешение на прокурор. **Прокурорът не притежава качества, които са вътрешноприсъщи на „съд“ по смисъла на чл. 5, пар. 4 от Конвенцията.** Ако процедурата, към която се е придържал органът, разпоредил задържането не предоставя тези гаранции,

вътрешното право трябва да позволи ефективно средство за защита пред втори орган, представляващ всички възможни гаранции за съдебно производство (Върбанов срещу България). Съдът заключава, че необходимият контрол за правомерността на задържането не е бил включен в първоначалното решение за настаняване на лицата, нито е бил осигурен от съществуващите възможности за обжалване.

Посоченото несъвършенство е налице в чл. 37 от ЗБППМН – не са развити пълноценни процедури и посочени ясни критерии, по които на практика се реализира процедурата по принудителното настаняване на посочената категория лица. Така се създават предпоставки за произвол, което е в противоречие с изискванията на МПГПП и КЗПЧОС.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(ВЛ. СЛАВОВ)